Signature and Name of Invigilator

1. (Signature) ____________________
   (Name) ____________________
2. (Signature) ____________________
   (Name) ____________________

Roll No. | | | | | | | | |

(In figures as per admission card)

Roll No. ____________________

(In words)

Test Booklet No.

J – 2408

PAPER – III

PUNJABI

Time : 2½ hours] **[Maximum Marks : 200**

Number of Pages in this Booklet : **32** Number of Questions in this Booklet : **26**

Instructions for the Candidates

1. Write your roll number in the space provided on the top of this page.
2. Answers to short answer/essay type questions are to be given in the space provided below each question or after the questions in the Test Booklet itself.

   No Additional Sheets are to be used.
3. At the commencement of examination, the question booklet will be given to you. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as below :
   (i) To have access to the Test Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal and do not accept an open booklet.
   (ii) **Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to pages/questions missing or duplicate or not in serial order or any other discrepancy should be got replaced immediately by a correct booklet from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the question booklet will be replaced nor any extra time will be given.**
4. Read instructions given inside carefully.
5. One page is attached for Rough Work at the end of the booklet before the Evaluation Sheet.
6. If you write your name or put any mark on any part of the Answer Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, you will render yourself liable to disqualification.
7. You have to return the Test booklet to the invigilators at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall.
8. **Use only Blue/Black Ball point pen.**
9. **Use of any calculator or log table etc. is prohibited.**
10. **There is NO negative marking.**

परीक्षार्थियों के लिए निर्देश

1. पहले पृष्ठ के ऊपर नियत स्थान पर अपना रोल नम्बर लिखिए।
2. लघु प्रश्न तथा निबंध प्रकार के प्रश्नों के उत्तर, प्रत्येक प्रश्न के नीचे या प्रश्नों के बाद में दिये हुये रिक्त स्थान पर ही लिखिये।

   इसके लिए कोई अतिरिक्त कागज का उपयोग नहीं करना है।
3. परीक्षा प्रारम्भ होने पर, प्रश्न-पुस्तिका आपको दे दी जायेगी। पहले पाँच मिनट आपको प्रश्न-पुस्तिका खोलने तथा उसकी निम्नलिखित जाँच के लिए दिये जायेंगे जिसकी जाँच आपको अवश्य करनी है :
   (i) प्रश्न-पुस्तिका खोलने के लिए उसके कवर पेज पर लगी सील को फाड़ लें। खुली हुई या बिना स्टीकर-सील की पुस्तिका स्वीकार न करें।
   (ii) **कवर पृष्ठ पर छपे निर्देशानुसार प्रश्न-पुस्तिका के पृष्ठ तथा प्रश्नों की संख्या को अच्छी तरह चैक कर लें कि ये पूरे हैं। दोषपूर्ण पुस्तिका जिनमें पृष्ठ / प्रश्न कम हों या दुबारा आ गये हों या सीरियल में न हों अर्थात किसी भी प्रकार की त्रुटिपूर्ण पुस्तिका स्वीकार न करें तथा उसी समय उसे लौटाकर उसके स्थान पर दूसरी सही प्रश्न-पुस्तिका ले ले। इसके लिए आपको पाँच मिनट दिये जायेंगे। उसके बाद न तो आपकी प्रश्न-पुस्तिका वापस ली जायेगी और न ही आपको अतिरिक्त समय दिया जायेगा।**
4. अन्दर दिये गये निर्देशों को ध्यानपूर्वक पढ़ें।
5. उत्तर-पुस्तिका के अन्त में कच्चा काम (Rough Work) करने के लिए मूल्यांकन शीट से पहले एक पृष्ठ दिया हुआ है।
6. यदि आप उत्तर-पुस्तिका पर अपना नाम या ऐसा कोई भी निशान जिससे आपकी पहचान हो सके, किसी भी भाग पर दर्शाते या अंकित करते हैं तो परीक्षा के लिये अयोग्य घोषित कर दिये जायेंगे।
7. आपको परीक्षा समाप्त होने पर उत्तर-पुस्तिका निरीक्षक महोदय को लौटाना आवश्यक है और इसे परीक्षा समाप्ति के बाद अपने साथ परीक्षा भवन से बाहर न लेकर जायें।
8. **केवल नीले / काले बाल प्वाईंट पैन का ही इस्तेमाल करें।**
9. **किसी भी प्रकार का संगणक (कैलकुलेटर) या लाग टेबल आदि का प्रयोग वर्जित है।**
10. **गलत उत्तर के लिए अंक नहीं काटे जायेंगे।**

PUNJABI

PAPER – III

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਪੱਤਰ – III

NOTE: **This paper is of two hundred (200) marks containing four (4) sections. Candidates are required to attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given therein.**

ਨੋਟ : ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਪੱਤਰ ਦੋ ਸੌ (200) ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਚਾਰ ਖੰਡ ਹਨ। ਪਰੀਖਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਣਾ ਹੈ।

SECTION - I
ਖੰਡ – I

Note : This section contains five (5) questions based on the following paragraph. Each question should be answered in about thirty (30) words and each carries five (5) marks. **(5x5=25 marks)**

ਇਸ ਖੰਡ ਵਿਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰੇ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਪੰਜ (5) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ ਤੀਹ (30) ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਦਿਉ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੰਜ (5) ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੈ।

(5x5=25 ਅੰਕ)

ਸ਼ਬਦ, ਅਤੇ ਅਰਥ ਦੇ ਪਰਸਪਰ ਸੰਬੰਧ ਬਾਰੇ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਬਦ ਦੁਆਰਾ ਅਰਥ ਦਾ ਬੋਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਸ਼ਬਦ ਬੋਧਕ ਹੈ ਅਤੇ ਅਰਥ ਬੋਧਯ ਅਰਥਾਤ ਸਰਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਅਰਥ ਵਿਚ ਬੋਧਕ ਅਤੇ ਬੋਧਯ ਦੇ ਭਾਵ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਧੁਨੀ ਬੋਧਕ ਹੈ ਅਤੇ ਅਰਥ ਜਾਂ ਵਸਤੂ ਬੋਧਯ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾਂ ਹਰ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪਰਚਲਤ ਜਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਰਥ ਤੋਂ ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਜਾਂ ਪਰਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਵਾਚਕ ਹੋਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਪਰੰਪਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਰਥ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪੱਧਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ; ਵਾਚਯ (ਪ੍ਰਮੁੱਖ), ਲਕਸ਼ਯ (ਗੌਣ) ਅਤੇ ਵਿਅੰਗ (ਪ੍ਰਤੀਤੀਮਾਨ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਅਰਥਾਂ ਲਈ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਅਰਥਾਤ ਵਾਚਕ, ਲਕਸ਼ਕ, ਵਿਅੰਜਕ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵ੍ਰਿਤੀਆਂ ਅਰਥਾਤ ਅਭਿਧਾ, ਲਕਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਵਿਅੰਜਨਾ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੱਛਮੀ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਅਰਥ ਦੇ ਤਿੰਨ ਭੇਦ ਮੰਨੇ ਹਨ : ਕੋਸ਼ ਅਰਥ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਕੋਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਪਰੰਪਰਾਂ ਦੇ ਵਾਚਯ ਅਰਥ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੀ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਵਿਆਕਰਣ ਅਰਥ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਵਿਆਕਰਣ ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਰੂਪ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਾਂ ਕੁੱਤਾ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੁੱਤਾ ਕਾਂ ਖਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਵਾਕਾਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੀ ਭਿੰਨਤਾ ਦਾ ਕਾਰਣ ਵੀ ਵਿਆਕਰਣ ਦੁਆਰਾ ਵਾਕ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਥਿਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਰਥ ਕੋਸ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਤੀਜਾ ਅਨਿੱਤ ਅਰਥ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਬੋਲਣ ਵੇਲੇ ਵਕਤਾ ਦੇ ਹਾਵ-ਭਾਵ, ਲਹਿਜਾ ਜਾਂ ਸੁਰ ਨਾਲ ਅਰਥ-ਬੋਧ ਵਿਚ ਜੋ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟਤਾ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਵਕਤਾ ਦੇ ਭਾਵ ਜਾਂ ਸੁਰ ਆਦਿ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ, ਵਿਭਿੰਨ ਅਤੇ ਅਸਥਿਰ ਹੋਣ ਕਾਰਣ ਅਰਥ ਵੀ ਅਸਥਾਈ ਜਾਂ ਅਨਿੱਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਨੋਟ: ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ।

1. ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੋ।

2. ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਅਰਥ ਦਾ ਆਪਸੀ ਸੰਬੰਧ ਦੱਸੋ ?

3. ਭਾਰਤੀ ਪਰੰਪਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਰਥ-ਬੋਧ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਪੱਧਰ ਹਨ ?

4. ਵਿਆਕਰਨਕ ਅਰਥ ਅਤੇ ਕੋਸ਼ੀ ਅਰਥ ਵਿਚ ਕੀ ਫਰਕ ਹੈ ?

5. ਕੀ ਸੁਰ ਅਤੇ ਲਹਿਜੇ ਕਾਰਨ ਵੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਫਰਕ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਸਹਿਤ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ ?

SECTION - II

ਖੰਡ – II

Note : This section contains fifteen (15) questions each to be answered in about thirty (30) words. Each question carries five (5) marks.

(5x15=75 marks)

ਇਸ ਖੰਡ ਵਿਚ ਪੰਦਰਾਂ (15) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਪੰਜ (5) ਅੰਕ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ ਤੀਹ (30) ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਦਿਉ।

(5x15=75 ਅੰਕ)

6. ਕੋਮਲ ਤਾਲੂ ਪੌਣ-ਪਾਗ ਵਿਧੀ ਦਾ ਕਾਰਜ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ ?

7. ਵਾਕੰਸ਼ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ ?

8. ਸਭਿਅਤਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਅੰਤਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ ?

9. ਅਧਿਆਤਮਕ ਵਾਰ ਕੀ ਹੈ ?

10. ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਉ ?

11. ਕਿੱਸਾ ਅਤੇ ਵਾਰ ਵਿਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ ?

12. ਵਾਰਤਕ ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਮੁਖ ਲੱਛਣ ਦੱਸੋ ?

13. ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ ?

14. ਬਿਰਤਾਂਤ ਕਿਸ ਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ ਇਸ ਦੇ ਮੁਖ ਅੰਗ ਦੱਸੋ ?

15. ਖੇਤਰੀ ਖੋਜ-ਵਿਧੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?

16. ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਕਹਾਣੀ-ਕਲਾ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ ?

17. ਕਥਾਨਕ ਰੂੜ੍ਹੀ ਕਿਸ ਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ ?

18. ਨਾਟਕ ਤੇ ਰੰਗ ਮੰਚ ਦੇ ਅੰਤਰ-ਸਬੰਧ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰੋ ?

19. 'ਵਿਰੇਚਨ' ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ ?

20. ਸੂਫ਼ੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ 'ਇਸ਼ਕ' ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰੋ ?

SECTION - III

ਖੰਡ – III

Note : This section contains five (5) questions of twelve (12) marks each. Each question is to answered in about (200) words.

(12x5=60 marks)

ਇਸ ਖੰਡ ਵਿਚ ਪੰਜ (5) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਰਾਂ (12) ਅੰਕ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ ਦੋ ਸੌ (200) ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਦਿਉ।

(12x5=60 ਅੰਕ)

21. ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ ?

22. ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਲੋਕ ਯਾਨਿਕ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਰਗ-ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਉਲੇਖ ਕਰੋ ?

23. ਚਿੰਨ੍ਹ ਵਿਗਿਆਨ ਅਧਿਐਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ ?

24. ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ ਤੇ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਦੇ ਕਾਵਿ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗੀਤਕਤਾ ਦੇ ਤੱਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੋ ?

25. ਪੰਜਾਬੀ ਰੰਗ ਮੰਚ ਦੀਆਂ ਨਾਟ-ਜੁਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ ?

SECTION - IV

ਖੰਡ – IV

Note : This section consists of one essay type question of twenty (20) marks on any of the given topics and one question on practical criticism of twenty (20) marks. Both are to be answered in 500 words each.

(20x2=40 marks)

ਇਸ ਖੰਡ ਵਿਚ ਵੀਹ (20) ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਇਕ ਨਿਬੰਧਾਤਮਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਬਾਰੇ ਹੈ ਅਤੇ ਵੀਹ (20) ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਹਾਰਿਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਦਾ ਉੱਤਰ 500 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਦਿਉ।

(20x2=40 ਅੰਕ)

26. (ੳ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿਸ਼ਿਆ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਤੇ ਨਿਬੰਧ ਲਿਖੋ:

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ-ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ

ਜਾਂ

ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਮੂਲ ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹ

ਜਾਂ

ਪੰਜਾਬੀ ਅਲੋਚਨਾ ਵਿਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਲੋਚਨਾ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਆਂ ਦੀ ਸਾਰਥਿਕਤਾ

ਜਾਂ

ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਰੁਝਾਨ

ਜਾਂ

ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਦੀ.....ਦੁਖਾਂਤ ਚੇਤਨਾ

(ਅ) ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦਾ ਵਿਹਾਰਿਕ ਅਧਿਐਨ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ:

ਉਲਟੇ ਹੋਰ ਜ਼ਮਾਨੇ ਆਏ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਭੇਦ ਸਜਣ ਦੇ ਪਾਏ । ਟੇਕ।
ਕਾਂ ਲਗੜਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲੱਗੇ, ਚਿੜੀਆਂ ਜੁੱਰੇ ਢਾਏ।
ਘੋੜੇ ਚੁਗਣ ਅਰੂੜੀਆਂ 'ਤੇ, ਗੱਦੋਂ ਖਵੇਦ ਪਵਾਏ।
ਆਪਣਿਆ ਵਿਚ ਉਲਫ਼ਤ ਨਾਹੀਂ, ਕਿਆ ਚਾਚੇ ਕਿਆ ਤਾਏ।
ਪਿਉ ਪੁੱਤਰਾਂ ਇਤਫ਼ਾਕ ਨਾ ਕਾਈ, ਧੀਆਂ ਨਾਲ ਨਾ ਮਾਏ।
ਸੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪਏ ਮਿਲਦੇ ਧੱਕੇ, ਝੂਠੇ ਕੋਲ ਬਹਾਏ।
ਅਗਲੇ ਹੋ ਕੰਗਾਲੇ ਬੈਠੇ, ਪਿਛਲਿਆਂ ਫ਼ਰਸ਼ ਵਿਛਾਏ।
ਭੂਰੀਆਂ ਵਾਲੇ ਰਾਜੇ ਕੀਤੇ, ਰਾਜਿਆਂ ਭੀਖ ਮੰਗਾਏ।
ਹੁਕਮ ਹਜ਼ੂਰੋਂ ਆਇਆ, ਤਿਸ ਨੂੰ ਕੌਣ ਹਟਾਏ।

ਜਾਂ

ਮੈਂ ਜਨਮ ਜਨਮ ਦੀ ਦ੍ਰੋਪਦੀ
ਮੈਂ ਪੰਜ ਤੱਤ ਦੀ ਕਾਇਆ
ਪੰਜ ਤੱਤ ਪਰਣਾਈ...
ਇੱਕ ਜਨਮ ਮੈਂ ਇਹੋ ਦ੍ਰੋਪਦੀ
ਜੂਏ ਦੀ ਇਕ ਵਸਤੂ ਵਰਗੀ
ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਆਈ...
ਏਸ ਜਨਮ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਕੌਰਵਾਂ
ਉਹੀਉ ਚੇਹਰੇ ਉਹੀਉ ਮੋਹਰੇ
ਉਹੀ ਬਿਸਾਤ ਵਿਛਾਈ...
ਉਹੀਉ ਪੰਜ ਤੱਤ ਦੀ ਕਾਇਆ
ਮੈਂ ਉਹੀਉ ਨਾਰ ਦ੍ਰੋਪਦੀ
ਅਜ ਜੂਆ ਖੇਡਣ ਆਈ...
ਸਰਲ ਸਮਾਜ ਕੌਰਵਾਂ ਜਿੱਤਿਆ
ਤੇ ਅਗਲਾ ਦਾਅ ਜਦ ਖੇਡਣ ਲੱਗੇ
ਸਗਲ ਸਿਆਸਤ ਲਾਈ...
ਮੈਂ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਸਮਾਜ ਹਾਰਿਆ
ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਸਿਆਸਤ ਹਾਰੀ
ਪਰ ਕੌਰਵ ਦੇਣ ਦੁਹਾਈ...
ਕਿ ਪੰਜ ਤੱਤ ਪੰਜ ਪਾਂਡਵ ਮੇਰੇ
ਮੈਂ ਭਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਉੱਠੀ
ਪੰਜੇ ਜਿੱਤ ਲਿਆਈ...
ਮੈਂ ਜਨਮ ਜਨਮ ਦੀ ਦ੍ਰੋਪਦੀ...

ਜਾਂ

ਭਾਰਤੀ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਪਰੰਪਰਾਂ ਨੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੇ ਸਿੱਧਾਤਾਂ ਦੀ ਉਪਯੋਗਤਾ ਦੇ ਪੱਖ ਨੂੰ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਵਿਸਾਰਿਆ। ਇਸ ਉਪਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਆਤਮਿਕ ਕਲਿਆਣ ਨਾਲ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਸਮੁੱਚੀ ਭਾਰਤੀ ਪਰੰਪਰਾਂ ਮਾਨਵਵਾਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਲਖਾਇਕ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਧੁਰਾ ਆਤਮਾ ਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ, ਕਰਮ-ਸਿੱਧਾਂਤ ਤੇ ਆਵਾਗਵਣ, ਮੁਕਤੀ-ਮਾਰਗ ਤੇ ਪਰਮ-ਆਨੰਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹਨ। ਸੰਪਰਦਾਈ ਵਿਆਖਿਆ ਸਿੱਖ-ਫ਼ਲਸਫ਼ੇ ਨੂੰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਤਾਣੇ-ਪੇਟੇ ਵਿਚ ਗੁੰਦ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਰਵਾਇਤ ਦੇ ਕਈ ਪੈਰੋਕਾਰ ਭਾਰਤੀ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਪਰੰਪਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਸਲਾਮੀ ਤੇ ਸੂਫ਼ੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੀ ਆਦਿ-ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਦੇਖਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਾਣੀ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਫ਼ਾਰਸੀ ਅਤੇ ਅਰਬੀ ਦੇ ਸ਼ੰਕੇਤ ਹਨ। ਕਈ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾਨਕ-ਬਾਣੀ ਇਕ ਪਾਸੇ ਉਪਨਿਸ਼ਦਿਕ-ਵੇਦਾਂਤਿਕ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਸਲਾਮੀ-ਸੂਫ਼ੀ ਧਾਰਵਾਂ ਦਾ ਸਮਨਵੈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

FOR OFFICE USE ONLY							
Marks Obtained							
Question Number	Marks Obtained	Question Number	Marks Obtained	Question Number	Marks Obtained	Question Number	Marks Obtained
1		26		51		76	
2		27		52		77	
3		28		53		78	
4		29		54		79	
5		30		55		80	
6		31		56		81	
7		32		57		82	
8		33		58		83	
9		34		59		84	
10		35		60		85	
11		36		61		86	
12		37		62		87	
13		38		63		88	
14		39		64		89	
15		40		65		90	
16		41		66		91	
17		42		67		92	
18		43		68		93	
19		44		69		94	
20		45		70		95	
21		46		71		96	
22		47		72		97	
23		48		73		98	
24		49		74		99	
25		50		75		100	

Total Marks Obtained (in words) ....

(in figures) ....

Signature & Name of the Coordinator ....

(Evaluation) Date ....